

Bryssel den 14 februari 2017
(OR. en)

6128/1/17
REV 1

JAI 102
COPEN 37
GENVAL 10
EUROJUST 22
ENFOPOL 59
ENFOCUSTOM 31

FÖLJENOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	11501/16
Ärende:	Praktiska riktlinjer för gemensamma utredningsgrupper

För delegationerna bifogas en uppsättning praktiska riktlinjer för gemensamma utredningsgrupper som lagts fram av sekretariatet för nätverket för gemensamma utredningsgrupper. Dessa riktlinjer har utarbetats av nätverket för gemensamma utredningsgrupper i samarbete med Eurojust, Europol och Olaf. De utgör en förbättring av den tidigare handboken om gemensamma utredningsgrupper som tar i beaktande de praktiska erfarenheter som har förvärvats och inbegriper det uppdaterade modellavtalet om inrättande av en gemensam utredningsgrupp¹.

¹ EUT C 18, 19.1.2017, s. 1.

GEMENSAMMA UTREDNINGSGRUPPER

Praktiska riktlinjer

Innehållsförteckning

1 Syfte.....	4
2 Konceptet gemensam utredningsgrupp och rättslig ram	4
2.1 Definition.....	4
2.2 Rättslig ram	5
3 Inrättande av en gemensam utredningsgrupp.....	6
3.1 Vilka ärenden lämpar sig för gemensamma utredningsgrupper?.....	6
3.1.1 Lämpliga ärenden.....	6
3.1.2 Praktiska överväganden	7
3.2 Överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.....	8
3.3 Gruppens struktur	8
3.3.1 Gruppens sammansättning	8
3.3.2 Deltagare i gruppen	9
3.4 Informerande av Eurojust om inrättandet av gemensamma utredningsgrupper	9
4 Den gemensamma utredningsgruppens verksamhet	9
4.1 Rättslig ram	9
4.2 Planering och samordning av operativa verksamheter.....	10
5 Avveckling och utvärdering av den gemensamma utredningsgruppen	11
BILAGOR	12
Bilaga I – Vanliga frågor	12
1. Vilka är de viktigaste praktiska stegen vid inrättandet av en gemensam utredningsgrupp?.....	12
2. Kräver ärenden som behandlas av gemensamma utredningsgrupper mer tid och resurser än andra gränsöverskridande ärenden?.....	12
3. Lämpar sig gemensamma utredningsgrupper för brådskande ärenden?	13
4. Har en gemensam utredningsgrupp ett "ledande land"?	13
5. Är det obligatoriskt att involvera Eurojust eller Europol i en gemensam utredningsgrupp? Vad krävs för att vara berättigade till EU-finansiering? Kan andra organ delta?	14
6. Bör inhemska utredningar pågå i alla berörda stater innan en gemensam utredningsgrupp inrättas?	14
7. Bör varje part i överenskommelsen utse en gruppledare?	15
8. Kan flera gruppledare utses för samma stat?.....	15
9. Kan andra än brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter vara inblandade i en grupps verksamheter?	16
10. Hur utbyter man information och bevis inom en gemensam utredningsgrupp? Hur återspeglas detta utbyte i nationella förfaranden?.....	16
11. Hur kan man utbyta information och bevis som samlats in före inrättandet av den gemensamma utredningsgruppen?	17
12. Under vilka förutsättningar får bevis som samlas in av en gemensam utredningsgrupp läggas fram för nationella domstolar?	17
13. Hur klargör man öppenhetskrav som har sin grund i parternas nationella lagstiftning?	18
14. Hur delas bevis som erhålls genom ömsesidig rättslig hjälp inom en grupp?	18
15. Utesluter en gemensam utredningsgrupp användningen av andra instrument för polissamarbete och rättsligt samarbete?	19

Bilaga II – Stöd från EU-byråer/EU-organ till gemensamma utredningsgrupper	20
1. Eurojust.....	20
1.1 Uppdrag och mandat.....	20
1.2 Deltagande av Eurojusts nationella medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen	21
1.3 Eurojusts stöd till gemensamma utredningsgrupper.....	21
2. Europol	22
2.1 Europols uppdrag och struktur	22
2.2 Rättslig grund för Europols deltagande i gemensamma utredningsgrupper.....	23
2.3 Europols operativa stöd till gemensamma utredningsgrupper	23
3. Olaf	24
3.1 Uppdrag och mandat.....	24
3.2 Rättslig grund för Olafs deltagande i en gemensam utredningsgrupp.....	25
3.3 Olafs stöd till gemensamma utredningsgrupper	26
Bilaga III – Modell för överenskommelse om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.....	28
Bilaga IV – Checklista för planeringen och samordningen av operativa verksamheter.....	38
1. Allmänna frågor	38
2. Brottsspecifika frågor.....	39

1. Syfte

Syftet med dessa praktiska riktlinjer är att tillhandahålla information, vägledning och råd till tillämpare beträffande bildandet av gemensamma utredningsgrupper. Riktlinjerna har utarbetats av nätverket för gemensamma utredningsgrupper i samarbete med Eurojust, Europol och Olaf som en förbättring av den tidigare handboken om gemensamma utredningsgrupper som tar i beaktande de praktiska erfarenheter som har förvärvats.

Nätverket för gemensamma utredningsgrupper

EU:s nätverk med nationella experter på gemensamma utredningsgrupper (nätverket för gemensamma utredningsgrupper) inrättades 2005 i syfte att främja användningen av gemensamma utredningsgrupper bland tillämpare. Varje medlemsstat har utsett en eller flera nationella experter som företrädare för såväl den dimension hos den gemensamma utredningsgruppen som rör rättsväsendet (domare, åklagare, justitieministerier) som den som rör brottsbekämpning (polis, inrikesministerier). Dessa experter fungerar på nationell nivå som kontaktpunkter som tillämpare som önskar inrätta en gemensam utredningsgrupp kan vända sig till för rådgivning. I egenskap av medlemmar i nätverket för gemensamma utredningsgrupper besitter de sakkunskap om hur sådana grupper fungerar i deras medlemsstater och har tillgång till information om de praktiska aspekterna av utredningsgrupper som är gemensamma med andra medlemsstater. Sekretariatet, som har inhysts av Eurojust sedan 2011, främjar, stöder och stimulerar verksamheterna inom nätverket för gemensamma utredningsgrupper.

Om du behöver kontakta dina nationella experter på gemensamma utredningsgrupper, använd dig först och främst av tillgängliga inhemska kanaler (intranät etc.). Om du inte hittar den information du behöver kan du vända dig via e-post till jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

2. Konceptet gemensam utredningsgrupp och rättslig ram

2.1 Definition

En gemensam utredningsgrupp är ett verktyg för internationellt samarbete som grundar sig på en överenskommelse mellan behöriga myndigheter – både rättsliga (domare, åklagare, undersökningsdomare etc.) och brottsbekämpande – i två eller flera stater och som inrättas för en begränsad tid och i ett särskilt syfte för brottsutredningar i en eller flera av de inblandade staterna.

Jämfört med traditionella former av polissamarbete och rättsligt samarbete tillför gemensamma utredningsgrupper följande mervärde:

- Gemensamma utredningsgrupper gör det möjligt att samla in och utbyta information och bevis direkt utan att behöva använda sig av traditionella kanaler för ömsesidig rättslig hjälp. Information och bevis som samlas in i enlighet med lagstiftningen i den stat där gruppen är verksam kan delas på grundval av enbart överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp. och
- Avdelade medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen (dvs. medlemmar från en annan stat än den där gruppen är verksam) har rätt att – inom de gränser som föreskrivs i nationell lagstiftning och/eller anges av ledaren för gruppen – närvara vid genomförandet av och delta i utredningsåtgärder som vidtas utanför deras ursprungsstater.

Av dessa skäl utgör gemensamma utredningsgrupper ett mycket verkningsfullt och effektivt verktyg för samarbete som underlättar samordningen av utredningar och åtal som pågår parallellt i flera stater.

2.2 Rättslig ram

EU:s rättsliga ram för inrättande av gemensamma utredningsgrupper mellan medlemsstater återfinns i artikel 13 i EU:s konvention från 2000 om ömsesidig rättslig hjälp¹ och i rambeslutet om gemensamma utredningsgrupper från 2002². Samtliga medlemsstater har nu genomfört endera eller båda av dessa rättsliga grunder.

En europeisk utredningsorder kan inte användas för att begära att en gemensam utredningsgrupp inrättas³.

Gemensamma utredningsgrupper kan även inrättas på grundval av andra internationella instrument, i synnerhet med och mellan behöriga myndigheter i stater utanför Europeiska unionen. Följande instrument inbegriper en rättslig grund för inrättandet av gemensamma utredningsgrupper:

- Avtal mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och 2001 års protokoll till denna⁴.
- Artikel 5 i avtalet om ömsesidig rättslig hjälp mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater⁵.
- Artikel 27 i polissamarbetskonventionen för Sydösteuropa⁶ som är tillämplig mellan flera medlemsstater (Bulgarien, Rumänien, Slovenien, Ungern, Österrike) och länder på Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Moldavien, Montenegro, Serbien).
- Artikel 20 i det andra tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om ömsesidig rättslig hjälp⁷.

¹ Konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater, EGT C 197, 12.7.2000, s. 1. Tillgänglig [här](#).

² Rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om gemensamma utredningsgrupper, EGT L 162, 20.6.2002, s. 1. Tillgänglig [här](#).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området, EUT L 130, 1.5.2014, s. 1. Tillgänglig [här](#).

⁴ EUT L 26, 29.1.2004, s. 3.

⁵ EUT L 181, 19.7.2003, s. 34.

⁶ Registrerad hos Förenta nationernas sekretariat, Albanien, den 3 juni 2009, nr 46240, *se* <http://www.pccseesecretariat.si/>.

⁷ CETS nr 182, *see* <http://www.conventions.coe.int/?lg=fr>.

- Artikel 9 i Förenta nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen⁸,
- Artikel 19 i Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet⁹,
- Artikel 49 i Förenta nationernas konvention mot korruption¹⁰,
- Bilateral avtal mellan de inblandade staterna.

Alla ovanstående instrument är inte tillämpliga mellan samma stater. Därför kan det i fall där länder utanför EU deltar i gruppen vara nödvändigt att hänvisa till flera av dessa rättsliga grunder i överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp. Dessutom kan innehållet i bestämmelserna avseende gemensamma utredningsgrupper, som kan skilja sig åt mellan instrument, göra det berättigat att införa särskilda arrangemang i själva överenskommelsen som tjänar som komplement till tillämpliga instrument.

I slutsatserna från det 10:e årsmötet för experter på gemensamma utredningsgrupper återfinns en översyn över de särskilda utmaningarna för grupper där länder utanför EU deltar samt möjliga lösningar på dessa.

3. Inrättande av en gemensam utredningsgrupp

EU-tillämpare som önskar inrätta en gemensam utredningsgrupp kan enkelt få tillgång till expertrådgivning och vägledning genom att kontakta nationella experter på gemensamma utredningsgrupper som utsetts av deras medlemsstat. De kan även begära stöd från Eurojust och/eller Europol för att bedöma ärendets lämplighet och avgöra vilka rättsliga/praktiska åtgärder som ska vidtas för att inrätta den gemensamma utredningsgruppen¹¹.

3.1 Vilka ärenden lämpar sig för gemensamma utredningsgrupper?

3.1.1 Lämpliga ärenden

I EU-instrumenten beskrivs två särskilda situationer där en gemensam utredningsgrupp kan inrättas:

- **Krävande gränsöverskridande utredningar:** en gemensam utredningsgrupp kan inrättas om "en medlemsstats brottsutredningar är komplicerade och krävande och har kopplingar till andra medlemsstater".
- **Sammankopplade utredningar som kräver samordning:** en gemensam utredningsgrupp kan inrättas om "flera medlemsstater genomför brottsutredningar där omständigheterna kräver samordnade, gemensamma åtgärder i de berörda medlemsstaterna".

Liknande bestämmelser återfinns i flera av de andra instrument som hänvisas till ovan (polissamarbetskonventionen för Sydösteuropa, Europarådets protokoll).

⁸ Förenta nationernas fördragssamling, volym 1582, s. 95, se <http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/conventions.html>.

⁹ Förenta nationernas fördragssamling, volym 2225, s. 209, se <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html>.

¹⁰ Förenta nationernas fördragssamling, volym 2349, s. 41, se <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html#UNCACfulltext>.

¹¹ Närmare uppgifter om det operativa stöd som Eurojust och Europol tillhandahåller återfinns i bilagorna.

3.1.2 Praktiska överväganden

Utöver rättsliga krav tas praktiska överväganden i beaktande vid behovsbedömningen av en gemensam utredningsgrupp. Följande är några av dessa överväganden:

- Graden av komplexitet och sofistikaion hos det kriminella nätverk eller de kriminella verksamheter som utredningen gäller.
- Antal och komplexitet vad gäller utredningsåtgärder som ska vidtas i de inblandade staterna.
- Graden av sammankoppling mellan de inblandade staterna vad gäller utredningen.

I de allra flesta fall där en gemensam utredningsgrupp inrättas pågår redan parallella utredningar i de berörda staterna. Det är dock inte alltid fallet att utredningar har inletts i samtliga berörda stater i det skede då en gemensam utredningsgrupp övervägs. Utredningar kan i stället ha inletts endast i en eller flera av dessa stater. I sådana situationer väljer man ofta att som ett första steg inleda inhemska utredningar i de övriga berörda staterna.

Vad gäller redan pågående nationella utredningar kan *det respektive skede som de befinner sig i* spela en roll. Nationella myndigheter kan vara mer benägna att engagera sig i en gemensam utredningsgrupp om deras utredning fortfarande befinner sig i ett relativt tidigt skede och om utredningarna i andra länder också befinner sig i ett motsvarande skede.

Om ärendet omfattar kopplingar mellan fler än två länder bör även ländernas *respektive grad av inblandning* tas i beaktande. I vissa fall enas man om att som ett första steg inrätta en gemensam utredningsgrupp inte mellan samtliga berörda länder utan endast mellan de mest inblandade, medan samarbetet med övriga länder sker via ömsesidig rättslig hjälp.

I det fall ett eller flera länder önskar ansluta sig till gruppen i ett senare skede är det alltid möjligt att ändra den ursprungliga överenskommelsen.

Med detta i beaktande rekommenderas det att brottsbekämpande och rättsliga myndigheter från de stater som överväger att bilda en gemensam utredningsgrupp möts för att diskutera frågan vid *första möjliga tillfälle* innan det att ett formellt förslag och en formell överenskommelse utarbetas.

Eurojust och Europol kan i detta avseende spela en avgörande roll genom att under operativa möten och samordningsmöten ge nationella myndigheter möjlighet

- att få en mer komplett bild av ärendet ur ett internationellt perspektiv,
- att diskutera lämplighet och villkor vad gäller inledandet av parallella utredningar med sikte på att inrätta en gemensam utredningsgrupp, och
- att klargöra inhemska krav vad gäller inlämning av en formell begäran om att inrätta en gemensam utredningsgrupp (något som i vissa stater utgör ett förhandsvillkor för inrättandet)¹².

¹² Se artikel 13.2 i EU:s konvention från 2000 om ömsesidig rättslig hjälp. I praktiken krävs sällan att en formell skriftlig begäran lämnas in. Specifik information om nationell genomförandelagstiftning – inbegripet sådan som rör denna fråga – återfinns på *JITs restricted area*, en webbplats som förvaltas av sekretariatet för nätverket för gemensamma utredningsgrupper och till vilket rättsliga och brottsbekämpande myndigheter inom EU kan beviljas åtkomst. Begäran om åtkomst kan lämnas via e-post till jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

3.2 Överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp

En modell för överenskommelse¹³ har utarbetats för att underlätta inrättandet av gemensamma utredningsgrupper. Detta dokument finns tillgängligt för nedladdning på alla officiella språk och i redigerbart format på webbplatserna tillhörande Eurojust och Europol.

Modellen för överenskommelse om inrättande av en gemensam utredningsgrupp representerar en gemensam *icke-bindande utgångstext* som tillämpare kan anpassa efter ärendets specifika behov. Standardbestämmelser omformuleras därför ibland i syfte att återspegla krav i nationell lagstiftning eller ad hoc-arrangemang. Modellen för överenskommelse innehåller även en användbar förteckning som omfattar de flesta av de punkter som behöver tillgodoses för att en gemensam utredningsgrupp ska kunna genomföra sina verksamheter på ett säkert sätt.

I praktiken används EU-modellen av de allra flesta av de gemensamma utredningsgrupper som inrättas mellan EU-medlemsstater. Modellen har dessutom visat sig vara tillräckligt flexibel för att, efter viss anpassning till de olika rättsliga grunderna, kunna tjäna som grund för diskussioner med länder utanför EU. Vissa medlemsstater har även utarbetat bilaterala överenskommelsemodeller som kan vara till hjälp med att förutse problem som har en tendens att uppstå i detta specifika sammanhang och påskynda diskussioner om innehållet i överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.

Efter att en principiell överenskommelse nåtts om att inrätta en gemensam utredningsgrupp kan Eurojust tillhandahålla stöd i utarbetandet av överenskommelsen och – genom de nationella medlemmarna från de inblandade medlemsstaterna – i diskussionerna om vilka kompletteringar av eller avvikelser från modellen om överenskommelse som är nödvändiga. Bästa praxis i detta avseende består i att komplettera modellen om överenskommelse på ett gemensamt arbetspråk och därefter översätta dokumentet till de inblandade medlemsstaternas officiella språk först efter att parterna godkänt dess innehåll.

Under den gemensamma utredningsgruppens livstid kan den ursprungliga överenskommelsen ändras i samförstånd mellan parterna om en ändring av innehållet skulle behövas (till exempel om något ändras vad gäller de brott som utreds, en ny part tillkommer, en ändring sker av gruppens sammansättning eller syften, eller om gruppens varaktighet förlängs).

3.3 Gruppens struktur

3.3.1 Gruppens sammansättning

Varje part i överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp utser följande personer:

- Ledaren/ledarna för den gemensamma utredningsgruppen, som i synnerhet ansvarar för tillsynen av gruppens verksamheter när gruppen är verksam på den berörda statens territorium. Nationell lagstiftning anger vanligen vilken myndighet som är behörig att inrätta en gemensam utredningsgrupp (i tillämpliga fall efter ett tillståndsförfarande) och vilken myndighet som är behörig att fungera som ledare för en sådan grupp¹⁴.
- Medlemmarna i den gemensamma utredningsgruppen – i de flesta fall brottsbekämpande myndigheter – som ska genomföra utredningsåtgärder/operativa verksamheter. Utsedda medlemmar ska när de närvarar vid och deltar i utredningar utanför sin ursprungsstat verka med status av "avdelade medlemmar av en gemensam utredningsgrupp".

En gemensam utredningsgrupp kan inrättas mellan behöriga myndigheter i som minst två stater. I praktiken är det inte sällsynt att grupper inrättas med ett större antal parter, vilket kan berättiga att särskilda arrangemang införs för att underlätta utbytet av information och bevis.

¹³ Rådets resolution om ett modellavtal om inrättande av en gemensam utredningsgrupp, EUT C 18, 19.1.2017, s. 1.

¹⁴ Specifik information om nationell lagstiftning på detta område återfinns på plattformen *JITs restricted area*.

3.3.2 Deltagare i gruppen

Utöver parternas deltagande föreskrivs vanligen i de tillämpliga instrumenten ett frivilligt deltagande av tjänstemän i (andra) organ. Dessa andra organ inbegriper EU-organ, Eurojusts nationella medlemmar i enlighet med artikel 9f i Eurojustbeslutet, personal vid Europol i enlighet med artikel 6 i Europolbeslutet samt anställda vid Olaf.

Närmare uppgifter om Eurojusts, Europols eller Olafs deltagande anges vanligen i ett särskilt tillägg till överenskommelsen. En modell för detta tillägg återfinns i modellen för överenskommelse om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.

3.4 Informerande av Eurojust om inrättandet av gemensamma utredningsgrupper

I enlighet med artikel 13.5 i Eurojustbeslutet¹⁵ ska Eurojusts nationella medlemmar från de inblandade medlemsstaterna informeras av deras behöriga nationella myndigheter om inrättandet av en gemensam utredningsgrupp, även om de inte har deltagarstatus.

4. Den gemensamma utredningsgruppens verksamhet

4.1 Rättslig ram

Tillämpliga instrument inbegriper följande principer för gemensamma utredningsgruppers verksamhet:

- Gruppens verksamheter utförs i enlighet med lagstiftningen i den stat där gruppen är verksam (nedan kallad *den stat där verksamheten äger rum*) och under tillsyn av den gruppleddare som utsetts av denna stat.
- Avdelade medlemmar har rätt att närvara vid utredningen, såvida inte gruppleddaren från den stat där verksamheten äger rum av specifika skäl har beslutat något annat.
- Avdelade medlemmar kan, med samtycke från den stat där verksamheten äger rum och från den stat som avdelat dem, ges i uppdrag av gruppleddaren att vidta utredningsåtgärder.
- Avdelade medlemmar har rätt att med gruppen dela information som finns tillgänglig i den stat som har avdelat dem. Om behov skulle uppstå kan de, om det rör ett inhemskt ärende, begära att de behöriga myndigheterna i denna stat genomför utredningar i enlighet med de villkor som föreskrivs i deras nationella lagstiftning.

¹⁵ Rådets beslut 2002/187/RIF om Eurojust, ändrat genom rådets beslut 2009/426/RIF.

Användning av information som utbyts inom en gemensam utredningsgrupp (och som inte kunnat erhållas på annat vis) begränsas genom en specialitetsregel: sådan information får i princip (endast) användas för de ändamål för vilka gruppen inrättades. Gruppen kan dock, till exempel i överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp, enas om en mer omfattande användning av informationen¹⁶.

Avdelade medlemmar ska i utövandet av sina plikter likställas med tjänstemän i den stat där verksamheten äger rum när det gäller brott som de utsätts för eller begår¹⁷.

Praxis visar mot denna bakgrund att det förekommer stor variation vad gäller användningen av gemensamma utredningsgrupper. Detta visar i sin tur på verktygets flexibilitet och förmåga att anpassas till ett ärendes specifika behov. I ett stort antal ärenden har, till exempel, utredningar först genomförts parallellt av de olika inblandade staterna, och de bevis som samlats in har regelbundet utbytts mellan dem. I ett andra skede avdelar varje stat gruppmedlemmar för att stödja en samordnad operativ fas.

4.2 Planering och samordning av operativa verksamheter

För att uppnå sina syften kräver gemensamma utredningsgrupper effektiv samordning av inhemska förfaranden och effektiv planering av steg i utredningar och åtal. Samordning och planering underlättar även ansökningar om ekonomiskt stöd, som grundar sig på uppskattade kostnader för planerade operativa verksamheter.

Av dessa skäl har tillämpare fastställt behovet av att behandla dessa praktiska detaljer inom gruppen och enas om särskilda arrangemang. En checklista har utarbetats så att arrangemang som vidtas om så bedöms lämpligt kan inbegripas i ett särskilt dokument (en så kallad operativ handlingsplan).

I praktiken har dock en tydlig preferens för mer informella lösningar rapporterats. Regelbundna möten – i synnerhet med stöd från Eurojust och Europol – används som planeringsverktyg. Slutsatserna från mötena återspeglar de arrangemang som vidtagits.

Oavsett vilket format som väljs rekommenderas diskussioner och, om möjligt, dokumentation av sådana praktiska arrangemang avseende gruppens operativa verksamheter som inte redan har fastställts i överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp. Tillämpare uppmanas att i detta syfte konsultera bilaga IV till dessa praktiska riktlinjer, vilken innehåller en lista över frågor som är relevanta i detta sammanhang.

För mer information om det stöd som tillhandahålls av Eurojust, Europol och Olaf under den operativa fasen, se även den relevanta bilagan till dessa praktiska riktlinjer.

¹⁶ Artikel 13.10 i EU:s konvention om ömsesidig rättslig hjälp medger även exceptionell användning av information som utbyts inom en gemensam utredningsgrupp (utan föregående medgivande av den stat i vilken informationen blev tillgänglig) för att förhindra ett överhängande och allvarligt hot mot allmän säkerhet, under förutsättning att en brottsutredning senare inleds.

¹⁷ Se artikel 15 i EU:s konvention om ömsesidig rättslig hjälp. Utförliga regler om civilrättsligt ansvar återfinns i artikel 16 i samma instrument.

5. Avveckling och utvärdering av den gemensamma utredningsgruppen

Den gemensamma utredningsgruppen inrättas för en begränsad tidsperiod som vid behov kan förlängas med parternas samtycke. Parterna rekommenderas att i god tid samråda om och samordna med varandra avseende en möjlig förlängning i syfte att undvika avbrott i samarbetet. Unilaterala beslut om att lämna en aktiv gemensam utredningsgrupp bör, om möjligt, undvikas.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas situationer där, på grund av skiljaktiga tidsramar, de behöriga myndigheterna i en stat behöver avsluta sin utredning – och därför avsluta sitt deltagande i en gemensam utredningsgrupp – medan ett behov av samarbete fortfarande föreligger hos de övriga parterna. Enligt den återkoppling som mottagits bör detta problem förutses i tillräcklig utsträckning och tillfälliga lösningar kan behöva hittas.

Senast före avvecklingen av den gemensamma utredningsgruppen¹⁸ kan parterna i gruppen behöva överväga fastställandet av jurisdiktion och praktiska steg med anknytning till detta (t.ex. översyn av respektive förfarandes omfattning, delande och/eller möjlig överföring av jurisdiktion etc.), även om genomförandet av de arrangemang som vidtas kan vänta till efter avvecklingen av gruppen.

De inblandade aktörernas utvärdering av gruppen är av avgörande betydelse för att förbättra kunskapsbasen och verktygets funktion. Ett formulär för utvärdering av gemensamma utredningsgrupper har utarbetats för att hjälpa tillämpare med denna process. Tillämpare uppmanas att gemensamt genomföra denna utvärdering i samband med att gruppen håller på att avvecklas, helst vid ett särskilt möte för detta ändamål. Utvärdering krävs för gemensamma utredningsgrupper som mottar finansiellt stöd från Eurojust. Utförlig information och vägledning om utvärderingen av gemensamma utredningsgrupper och om stöd som kan tillhandahållas tillämpare återfinns här.

¹⁸ Denna fråga kan behöva övervägas i ett tidigare skede, eftersom den kan påverka genomförandet av utredningen och den operativa fasen (t.ex. verkställandet av europeiska arresteringsorder).

BILAGOR

Bilaga I - Vanliga frågor

1. Vilka är de viktigaste praktiska stegen vid inrättandet av en gemensam utredningsgrupp?

En gemensam utredningsgrupp kräver först och främst att behöriga myndigheter i de berörda staterna fastställer ett *gemensamt syfte med och intresse av* att inrätta en sådan samarbetsram, vilket förutsätter att kopplingar mellan utredningarna i de olika staterna fastställs och kontrolleras. I de flesta fall sker denna process genom ett utbyte och analys av information mellan nationella brottsbekämpande myndigheter, om tillämpligt med stöd från Europol.

Som ett andra steg bör en överenskommelse om inrättande av den gemensamma utredningsgruppen nås mellan de behöriga myndigheterna i de berörda staterna i syfte att fatta beslut om detta. Tillämpare kan hitta en översikt över nationella regler i detta avseende på *JITs restricted area*. I flertalet medlemsstater kräver beslutet inblandning av en åklagarmyndighet eller rättslig myndighet (i vissa fall med ett förhandstillstånd från en central myndighet). Beslutet kan behöva föregås av översändandet av en officiell begäran om att inrätta en gemensam utredningsgrupp (i praktiken krävs dock sällan detta).

Om en gemensam utredningsgrupp anses vara det adekvata alternativet för samarbete kan utarbetandet av överenskommelsen inledas, vilket ofta sker med stöd från Eurojust. Särskild ansträngning och uppmärksamhet bör ägnas åt att skyndsamt slutföra denna process i syfte att undvika fördröjning av utredningen eller att man tappar fart i arbetet. För att förenkla diskussionerna bör i synnerhet överenskommelsens innehåll vara koncist och, i den utsträckning det är möjligt, fritt från onödiga detaljer (t.ex. bör utförliga sammanfattningar av ärenden undvikas i avsnittet om gruppens *syfte*).

Se även avsnitten 3.1 och 3.2 i de praktiska riktlinjerna.

2. Kräver ärenden som behandlas av gemensamma utredningsgrupper mer tid och resurser än andra gränsöverskridande ärenden?

Gemensamma utredningsgrupper används i komplexa gränsöverskridande utredningar, vilka som sådana kräver tillräcklig tilldelning av tid och resurser på nationell nivå. Som redan nämnts (se fråga 1 ovan) bör utarbetandet av överenskommelsen slutföras så skyndsamt som möjligt för att undvika att verksamhet fördröjs.

Det föreligger inga rapporter om att tidsramen för utredningar som stöds av gemensamma utredningsgrupper skulle överstiga den för andra gränsöverskridande ärenden, och i detta avseende anses vanligen flexibiliteten hos gemensamma utredningsgrupper bidra till att utredningen påskyndas. Inte heller föreligger det några rapporter om att gemensamma utredningsgrupper skulle kräva större finansiella resurser eller personalresurser än andra gränsöverskridande ärenden.

Operativa möten och deltagande av avdelade gruppmedlemmar kan medföra extra kostnader (för resor och logi) för vilka stöd kan sökas från Eurojust och Europol (se bilaga II nedan).

Se även avsnitt 4.1 i de praktiska riktlinjerna.

3. Lämpar sig gemensamma utredningsgrupper för brådskande ärenden?

Väl inrättade erbjuder gemensamma utredningsgrupper en flexibel ram som möjliggör samarbete i realtid mellan behöriga myndigheter och underlättar genomförandet av brådskande insatser, såsom kontrollerade leveranser, samtidiga och samordnade insatser och utredning av större incidenter på internationell nivå.

Om brådskande åtgärder krävs innan det att den gemensamma utredningsgruppen inrättats (t.ex. gripanden eller kontrollerade leveranser som inte kan skjutas upp) är det alltid möjligt att inleda samarbete via andra kanaler (polisiärt informationsutbyte och/eller ömsesidig rättslig hjälp) och överväga att inrätta en gemensam utredningsgrupp i ett senare skede.

Se även avsnitten 3.1, 3.2 och 4.2 i de praktiska riktlinjerna.

4. Har en gemensam utredningsgrupp ett "ledande land"?

Inrättandet av och verksamheten i en gemensam utredningsgrupp har sin grund i en ömsesidig överenskommelse mellan nationella myndigheter. Samarbetet sker på lika villkor, vilket innebär att samarbetet inom en gemensam utredningsgrupp inte inkräktar på brottsbekämpande och rättsliga myndigheters befogenhetsutövande i enlighet med nationell lagstiftning.

I praktiken kan parterna enas om att en av dem, t.ex. den stat som påverkas mest av ärendet eller förfogar över den mest kompletta bilden av en organiserad kriminell grupps verksamhet, tar ett större initiativ och/eller de facto organiserar samarbetet mellan nationella myndigheter. Ett sådant arrangemang kan vara användbart för att säkerställa lämplig samordning inom gruppen i full överensstämmelse med nationella myndigheters rättigheter.

Se även avsnitt 3.3 i de praktiska riktlinjerna.

5. Är det obligatoriskt att involvera Eurojust eller Europol i en gemensam utredningsgrupp? Vad krävs för att vara berättigade till EU-finansiering? Kan andra organ delta?

Deltagande från Eurojusts och/eller Europols sida i en gemensam utredningsgrupp är frivilligt. Nationella myndigheter beslutar om de vill dra nytta av det stöd som Eurojust och Europol kan erbjuda (en översikt över det stöd som tillhandahålls återfinns i bilaga II).

För att en gemensam utredningsgrupp ska vara berättigad till finansiering från Eurojust krävs det att Eurojusts nationella medlemmar från den berörda medlemsstaten/de berörda medlemsstaterna bjuds in att delta i gruppens verksamheter. Uppfyllandet av detta krav intygas genom att motsvarande ruta ikryssas i ansökningsformuläret. Denna inbjudan ska helst ingå i särskild dokumentation (t.ex. i den bilaga till överenskommelsen om gruppen som rör deltagarnas roller, en klausul i själva överenskommelsen eller ett omnämnande i den information som tillhandahålls Eurojust i enlighet med artikel 13.5 i Eurojustbeslutet etc.).

De tillämpliga EU-instrumenten och internationella instrumenten hänvisar också generellt till deltagande av "andra organ" i gemensamma utredningsgrupper. Med undantag för Eurojust och Europol är Olaf hittills det enda andra organ som varit inblandat i en gemensam utredningsgrupp.

Se även underavsnitt 3.3.2 och avsnitt 3.4 i de praktiska riktlinjerna.

6. Bör inhemska utredningar pågå i alla berörda stater innan en gemensam utredningsgrupp inrättas?

EU-instrumenten kräver inte uttryckligen att inhemska utredningar pågår i samtliga inblandade stater när en gemensam utredningsgrupp inrättas.

Av de två situationer som beskrivs i underavsnitt 3.1.1 hänvisar endast en (*sammankopplade utredningar som kräver samordning*) tydligt till förekomsten av parallella förfaranden, medan i den andra situationen (*krävande gränsöverskridande utredningar*) förekomsten av en utredning i en av de inblandade staterna verkar vara tillräckligt. Dessutom visar en analys av genomförandelagstiftning att det i vissa medlemsstater inte är en förutsättning för inrättandet av en gemensam utredningsgrupp att en inhemsk utredning först inleds¹⁹.

I det absoluta flertalet ärenden pågår dock redan parallella förfaranden när den gemensamma utredningsgruppen inrättas.

Se även avsnitt 3.3 i de praktiska riktlinjerna.

¹⁹ Specifik information om nationell genomförandelagstiftning – inbegripet sådan som rör denna fråga – återfinns på *JITs restricted area*.

7. Bör varje part i överenskommelsen utse en gruppleddare?

De befintliga instrumenten för gemensamma utredningsgrupper anger inte huruvida varje part i överenskommelsen måste utse en ledare. Däremot anges det i dem att *"gruppens ledare skall företräda den behöriga myndighet som deltar i brottsutredningar från den medlemsstat där gruppen är verksam"*, vilket kan tas som en indikation på att åtminstone en gruppleddare ska utses för var och en av de stater där gruppen är verksam. Faktum är att detta är praxis i det absoluta flertalet ärenden.

Se även underavsnitt 3.3.1 i de praktiska riktlinjerna.

8. Kan flera gruppleddare utses för samma stat?

De befintliga instrumenten för gemensamma utredningsgrupper anger inte att varje part måste utse endast en ledare.

I praktiken är det möjligt att utse två gruppleddare i medlemsstater där både en undersökningsdomare och en åklagare är inblandade i samma ärende.

En svårighet kan uppstå om de brott som utreds av gruppen är föremål för flera sammankopplade utredningar som bedrivs i samma stat men av olika myndigheter. Denna situation kan potentiellt inverka på gruppens effektivitet om de ansvariga myndigheterna inte hyser samma uppfattning om ärendet. Närhelst det är möjligt bör samordningen av (sammankopplade) utredningar säkerställas på nationell nivå före det att den gemensamma utredningsgruppen inrättas, så att endast en ledare utses för varje berörd deltagande stat.

Se även underavsnitt 3.3.1 i de praktiska riktlinjerna.

9. Kan andra än brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter vara inblandade i en grupps verksamheter?

I likhet med andra utredningar kan bidrag från personer som varken är brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter (t.ex. kriminaltekniska experter eller icke-statliga organisationer, i synnerhet sådana som ägnar sig åt brottsofferstöd) bidra positivt till ärendets utfall. Om ett sådant deltagande förutses kan en diskussion om frågan mellan parterna i samband med inrättandet av gruppen vara till nytta.

Medlemmar av gruppen kan när de avdelas anförtros att vidta utredningsåtgärder av gruppledaren från den stat där gruppen är verksam. Detta är förklaringen till varför i praktiken gruppmedlemmar är tjänstemän med kapacitet att vidta sådana åtgärder i den stat som har avdelat dem.

Se även underavsnitt 3.3.1 i de praktiska riktlinjerna.

10. Hur utbyter man information och bevis inom en gemensam utredningsgrupp? Hur återspeglas detta utbyte i nationella förfaranden?

EU och internationella instrument reglerar i huvudsak gruppmedlemmarnas *tillgång* till och *användning* av information och bevis som samlas in av gruppen, inte de villkor som gäller för *utbytet* av sådan information/sådana bevis. Ledare och medlemmar av gemensamma utredningsgrupper måste därför följa inhemsk lagstiftning och sedvanlig praxis.

Erfarenhet visar att tillämpare i hög grad föredrar informella kommunikationskanaler. Vad uppgiftsskydd och datasäkerhet beträffar kan det vara tillrådligt att använda Siena²⁰, eller alternativt Eurojusts särskilda utrustning och säkra e-post som är tillgängliga inom ramen för finansieringsprogrammet för gemensamma utredningsgrupper. Vidare bör skyddet av personuppgifter tas upp mellan parterna i gruppen med beaktande av den tillämpliga EU-ramen²¹.

Se även avsnitt 4 i de praktiska riktlinjerna.

²⁰ Nätapplikationen för säkert informationsutbyte (Siena) är ett verktyg som utformats av Europol för att möjliggöra snabb, säker och användarvänlig kommunikation samt utbyte av operativ och strategisk information och underrättelser avseende brott.

²¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

11. Hur kan man utbyta information och bevis som samlats in före inrättandet av den gemensamma utredningsgruppen?

Detta problem har i praktiken hanterats på olika sätt: utbyte av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp, spontant utbyte av befintliga bevis (artikel 7 i 2000 års EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp) etc. I de flesta fall anger dock den gemensamma utredningsgruppens parter inledningsvis i överenskommelsen om inrättande av den gemensamma utredningsgruppen att dessa bevis kommer att utbytas inom ramen för själva överenskommelsen.

Se även avsnitt 4 i de praktiska riktlinjerna.

12. Under vilka förutsättningar får bevis som samlas in av en gemensam utredningsgrupp läggas fram för nationella domstolar?

I tillämpliga instrument föreskrivs att gruppen bedriver sin verksamhet i enlighet med lagstiftningen i den stat där den är verksam vid en viss tidpunkt. I tillämpliga instrument anges emellertid inte att bevis som samlas in av gruppen under dessa förutsättningar som sådana får läggas fram för nationella domstolar i de inblandade staterna.

Denna fråga regleras av nationell lagstiftning. En översikt över denna finns tillgänglig för tillämpare på *JITs restricted area*. I praktiken ifrågasätts dock sällan tillåtligheten hos bevis som samlas in av gemensamma utredningsgrupper. I många fall gör den flexibilitet som gruppen erbjuder det möjligt att redan vid tidpunkten för insamlingen av bevisen förutse möjliga problem som rör tillåtlighet och hitta lämpliga lösningar. I detta avseende kan det, i enlighet med vad som föreslås i modellen till överenskommelse, vara en fördel att ge en gruppleddare eller gruppledare ansvar att hantera problem som rör tillåtlighet och att använda sig av stöd från experter på gemensamma utredningsgrupper och/eller Eurojust.

Se även avsnitt 4 i de praktiska riktlinjerna.

13. Hur klargör man öppenhetskrav som har sin grund i parternas nationella lagstiftning?

Ett mervärde som gemensamma utredningsgrupper medför i jämförelse med utbyte av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp är möjligheten att dela information direkt mellan medlemmarna i gruppen.

Nationell lagstiftning kan dock skilja sig åt vad gäller

- i vilken utsträckning den mottagna informationen får (eller måste) inbegripas i förfarandena och tjäna som bevis i domstol, och
- utsträckningen i vilken denna information får (eller måste) röjas för intresserade parter samt det skede av förfarandena där ett sådant röjande ska äga rum.

En brist på fullständig medvetenhet bland gruppens parter om den tillämpliga rättsliga ordningen i de övriga inblandade staterna kan inverka negativt på utredningens och/eller åtalets verkningsfullhet.

För att underlätta gruppens verksamhet kan det vara tillrådligt att under inrättandefasen klargöra tillämpliga inhemska regler. Tillämpare kan även vilja konsultera den information om nationell lagstiftning på detta område som finns tillgänglig på *JITs restricted area*. I enlighet med gängse praxis kan man även bifoga en kopia eller sammanfattning av inhemsk lagstiftning till överenskommelsen.

Se även avsnitt 4 i de praktiska riktlinjerna.

14. Hur delas bevis som erhålls genom ömsesidig rättslig hjälp inom en grupp?

Eftersom en gemensam utredningsgrupp endast kan verka inom territorierna för de stater som är parter i överenskommelsen sker samarbetet med andra stater via ömsesidig rättslig hjälp (eller alternativt genom ett instrument som använder sig av principen om ömsesidigt erkännande).

Då insamlade bevis ofta är av intresse för alla parter samordnar vanligen i praktiken gruppens parter detta med varandra, även om framställan formellt lämnas in av en av dem.

För att säkerställa att insamlade bevis görs tillgängliga inom gruppen kan det vara tillrådligt att införa en klausul i överenskommelsen som klargör att man i det fall en framställan om ömsesidig rättslig hjälp behöver lämnas till en stat som inte är part i gruppen kommer att begära tillstånd av den stat som framställan gäller för att med gruppens övriga parter dela bevis som erhållits till följd av verkställandet av denna framställan.

Se även avsnitt 4 i de praktiska riktlinjerna.

15. Utesluter en gemensam utredningsgrupp användningen av andra instrument för polissamarbete och rättsligt samarbete?

Gemensamma utredningsgrupper underlättar insamlingen och utbytet av information och bevis, vilket i princip borde utesluta användning mellan parterna av instrument för rättsligt samarbete som har samma syfte och tillämpningsområde (i synnerhet ömsesidig rättslig hjälp).

Som redan nämnts kombineras ofta samarbete inom en gemensam utredningsgrupp med användning av ömsesidig rättslig hjälp gentemot stater som inte är parter i gruppen. Vidare hindrar inte inrättandet av en gemensam utredningsgrupp användningen av instrument med ett annat syfte eller tillämpningsområde (i synnerhet överlämnande av personer, såsom är fallet med *den europeiska arresteringsordern*).

Vad övriga instrument för samarbete eller ömsesidigt erkännande beträffar kan förekomsten av parallella förfaranden de facto begränsa intresset av att använda dem, eftersom flertalet av de berörda åtgärderna kan vidtas av respektive part inom ramen för inhemska förfaranden (t.ex. verkställandet av ett beslut om frysning). Det föreligger dock ingen enhetlig praxis inom detta område, och i en given situation kan användning av andra instrument – som inte utesluter tillämpning i samband med gemensamma utredningsgrupper – visa sig fördelaktigt.

Se även underavsnitt 3.1.2 i de praktiska riktlinjerna.

Bilaga II - Stöd från EU-byråer/EU-organ till gemensamma utredningsgrupper

EU-byråers och EU-organs deltagande föreskrivs specifikt av EU-instrument om gemensamma utredningsgrupper och förutses i praktiken i ett tillägg till överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.

I praktiken drar de allra flesta grupper nytta av stödet från EU-byråerna. Dessutom utesluter de olika formerna av stöd som beskrivs nedan inte varandra utan kompletterar varandra. Återkoppling från tillämpare visar på att ett tillvägagångssätt där EU-byråer/EU-organ på ett samordnat sätt bidrar till den gemensamma utredningsgruppen tillför ett mervärde till utredningen.

1. Eurojust

1.1 Uppdrag och mandat

För att uppfylla sina mål kräver gemensamma utredningsgrupper att utredningar och åtal är tillräckligt samordnade, och det är Eurojusts huvuduppgift att underlätta sådan samordning.

Eurojust är Europeiska unionens enhet för rättsligt samarbete. I likhet med Europols mandat omfattar dess behörighet de huvudsakliga formerna av organiserad brottslighet, grova brott och terrorism. På begäran av en medlemsstat kan Eurojust även bistå i utredningar och åtal som rör andra typer av brott.

Eurojust kan tillhandahålla stöd i förfaranden som drivs av behöriga myndigheter i medlemsstater. På begäran av en medlemsstat kan Eurojust även bistå i utredningar och åtal som rör medlemsstaten i fråga och ett land som inte är medlemsstat, förutsatt att ett avtal om samarbete har ingåtts eller ett väsentligt intresse av att tillhandahålla sådant stöd har påvisats.

Eurojusts specifika roll i gemensamma utredningsgrupper återspeglas i dess rättsliga ram:

- *Information från medlemsstater om inrättade gemensamma utredningsgrupper (se även avsnitt 3.4 i de praktiska riktlinjerna).*
- *Begäran om att inrätta en gemensam utredningsgrupp:* Eurojust får genom sina nationella medlemmar eller som ett kollegium anmoda de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna att inrätta en gemensam utredningsgrupp.
- *Rätt att delta:* Nationella medlemmar ska ha rätt att delta i gemensamma utredningsgrupper, inbegripet i inrättandet av dessa, när det gäller den egna medlemsstaten.
- *Eurojusts deltagande och finansiering av gemensamma utredningsgrupper:* Nationella medlemmar eller deras biträdande eller assisterande medlemmar ska bjudas in att delta i gemensamma utredningsgrupper som rör deras medlemsstater och som erhåller EU-finansiering.

1.2 Deltagande av Eurojusts nationella medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen

Eurojust kan tillhandahålla stöd till en gemensam utredningsgrupp på grundval av sina allmänna uppdrag och målsättningar. I de flesta fall formaliseras dess deltagande i enlighet med artikel 9f i Eurojustbeslutet i syfte att säkerställa tydlighet vad gäller det tillämpliga ramverket.

I de flesta fall ingår inte detaljer om nationella medlemmars deltagande i själva överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp, utan i ett särskilt tillägg, i vilket det anges huruvida de, beroende på ärendet, agerar för Eurojusts räkning eller i egenskap av nationella behöriga myndigheter.

Även om artikel 9f uttryckligen hänvisar till nationella medlemmars deltagande i gemensamma utredningsgrupper som inrättats mellan EU-medlemsstater hindrar detta inte nationella medlemmar från att delta i grupper som även involverar länder utanför EU, om tillstånd för detta givits i enlighet med deras nationella lagstiftning.

1.3 Eurojusts stöd till gemensamma utredningsgrupper

- *Inrättandefasen*

Med början i den inledande kontakten med de inhemska myndigheterna tillhandahåller Eurojusts nationella enheter rutinmässigt potentiella parter stöd i bedömningen av huruvida ett givet ärende lämpar sig för inrättandet av en gemensam utredningsgrupp.

I många fall uppstår behovet av att inrätta en gemensam utredningsgrupp under loppet av ett samordningsmöte (dvs. ett möte mellan relevanta nationella myndigheter som anordnas och finansieras av Eurojust i syfte att stimulera till och uppnå ett avtal om ömsesidigt samarbete och/eller samordning av utredningar och åtal). Ett sådant behov kan uppstå

- med anledning av kopplingar som fastställts mellan befintliga parallella förfaranden, eller
- om diskussioner föranleder att utredningar inleds i den eller de medlemsstater där utredningar ännu inte har påbörjats (i sådana fall kan Eurojust, till exempel, underlätta översändandet av bevis som gör det möjligt för den mottagande myndigheten att inleda ett förfarande).

Sedan enighet har nåtts om principen för att inrätta en gemensam utredningsgrupp kan Eurojust tillhandahålla stöd till utarbetandet av överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp och – genom de berörda nationella enheterna – diskutera överenskommelsens huvudklausuler. Om så inte skett i ett tidigare skede innebär undertecknandet av överenskommelsen vid Eurojust ett tillfälle att diskutera de första konkreta stegen i samarbetet inom ramen för en gemensam utredningsgrupp.

- *Den operativa fasen*

Under den operativa fasen kan Eurojust specifikt bistå med praktiska och rättsliga frågor rörande den gemensamma utredningsgruppens funktionssätt, såsom öppenhet, tillåtlighet av bevis, avdelade medlemmars inblandning, samordning mellan parter i gruppen etc.

Under den operativa fasen kan Eurojust använda sig av sitt samordningscenter, som underlättar utbytet av information i realtid under gemensamma åtgärder och hanteringen av relaterade rättsliga och praktiska problem.

Som en del av sitt operativa stöd tillhandahåller Eurojust finansiering för gemensamma utredningsgruppers verksamhet, inbegripet ersättning av

- kostnader för transport och logi (operativa möten, deltagande i utredningsåtgärder som vidtas utanför ursprungsstaten),
- kostnader för tolkning och översättning, och
- transportkostnader för bevis och/eller beslagtagna föremål.

Eurojust lånar även ut bärbara datorer med säkra anslutningar, säkra mobiltelefoner (inbegripet kommunikationskostnader), mobila skannrar och skrivare till gemensamma utredningsgrupper.

För mer information, se [handboken om finansiering av gemensamma utredningsgrupper](#) som finns publicerad på webbplatsen för Eurojust.

- **Avveckling av den gemensamma utredningsgruppen och uppföljning**

Om så inte redan ombesörjts i ett tidigare skede kan Eurojust även tillhandahålla stöd till fastställandet av jurisdiktion och relaterade åtgärder. Eurojust kan underlätta utvärderingen av gruppen genom att erbjuda lokaler för och stöd till utvärderingsmöten eller genom att tillhandahålla utrustning för videokonferenser. Finansiering för gemensamma utredningsgrupper kan även användas för utvärderingsmöten i de berörda staterna.

2. Europol

2.1 Europols uppdrag och struktur

Europols behörighet omfattar organiserad brottslighet, terrorism och andra former av allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater, på ett sådant sätt att det krävs en gemensam åtgärd från medlemsstaternas sida på grund av brottslighetens omfattning, betydelse och följd.

Europol stöder medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter genom sina unika kapaciteter vad gäller information och analys samt genom tillhandahållandet av fler än sjuhundra anställdas sakkunskap för att fastställa och spåra de farligaste kriminella nätverken och terrornätverken i Europeiska unionen.

Medlemsstaterna och Europols partnerländer utanför EU har avdelat cirka 150 sambandsmän till Europols huvudkontor. Dessa sambandsmän säkerställer ett snabbt och effektivt samarbete som grundar sig på personliga kontakter och ömsesidigt förtroende. Sambandsmännen samarbetar aktivt med Europols anställda, stöder det analytiska arbete som utförs av Europols anställda och underlättar utbytet av strategisk och operativ information.

Sambandsmän deltar i operativa möten och samordnar/organiserar kontrollerade leveranser och gränsöverskridande övervakning på grundval av ett dygnetruntöppet jourssystem. Europols sambandsmän har även en rådgivande roll och samverkar med sina respektive nationella experter till stöd för inrättandet av gemensamma utredningsgrupper.

För att underlätta samarbete finansierar Europol sedan 2010 kostnader för tjänsteresor för experter från behöriga myndigheter i medlemsstaterna och tredjestater som reser för att delta i Europols operativa möten, under vilka det bland annat kan diskuteras huruvida det lämpar sig att använda sig av en gemensam utredningsgrupp för ett internationellt ärende.

2.2 Rättslig grund för Europols deltagande i gemensamma utredningsgrupper

Europolpersonal får delta i gemensamma utredningsgrupper i stödjande kapacitet. Europolpersonal får, inom de gränser som fastställs genom lagstiftningen i de medlemsstater där en gemensam utredningsgrupp är verksam och i enlighet med arrangemanget, bistå i all verksamhet och utbyta information med alla medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen. Europols anställda ska inte delta i några tvångsåtgärder.

2.3 Europols operativa stöd till gemensamma utredningsgrupper

Det mervärde som Europol tillför genom sitt stöd till gemensamma utredningsgrupper är inte begränsat till gruppens förberedelsefas, utan hjälpen är jämnt fördelad över gruppens alla faser.

- *Inrättandefasen*

Europols kapacitet lämpar sig särskilt väl för bedömningen av ärendet, eftersom tillgängliga underrättelser och information om ett ärende som eventuellt ska hanteras av en gemensam utredningsgrupp kan kontrolleras mot Europols databaser och på så sätt bidra till att fastställa ytterligare kopplingar och göra det möjligt för Europols analytiker att skapa en heltäckande bild av ärendet, i stället för en bedömning av ärendet som endast utgår från ett nationellt perspektiv.

Europol har därför utmärkta förutsättningar att

- tillhandahålla ett internationellt perspektiv (genom utbyte och analys av information),
- fastställa lämpligt stöd (för att förbättra underrättelsebilden ytterligare genom sakkunskap och insikt),
- bidra till utarbetandet av överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp och arrangemanget för gruppen samt utarbetandet av den operativa handlingsplanen och/eller underlätta diskussionen om taktiska och tekniska sätt att föra utredningsarbetet framåt.

- *Den operativa fasen*

Genom användning av olika system för datainsamling och databehandling och genom sitt nätverk av sambandsmän från medlemsstaterna och alla tredjestater och organisationer med vilka man har ingått samarbetsavtal har Europol kapacitet att tillhandahålla

- snabb tillgång till relevant information som finns tillgänglig i andra stater än de där gruppen är verksam,
- underlättande av informationsutbytet mellan deltagare/inblandade parter genom ett särskilt säkert nätverk (Siena),
- logistiskt, analytiskt och kriminaltekniskt stöd.

Under denna operativa fas kan Eurojust assistera med praktiska frågor och samordningsfrågor som uppstår till följd av den gemensamma utredningsgruppens funktionssätt och det informationsutbyte som sker inom gruppen.

I detta skede erbjuder Europol ofta användning av sin säkra operativa central, som är inhytt i Europols huvudkontor och möjliggör snabb samordning i realtid mellan alla inblandade aktörer, samt tillhandahållande av direkt stöd på plats genom ett antal tekniska verktyg som kan användas av den gemensamma utredningsgruppen.

Europol kan på begäran skicka ut analytiker och specialister på fältet för att stödja pågående utredningar och insatser i medlemsstater och tredjestater, inbegripet fjärråtkomst till Europols säkra nätverk utanför organisationens lokaler (mobila kontor, kriminaltekniska verktygslådor etc.).

De vanligaste analytiska produkterna som Europol tillhandahåller är matchningsrapporter, rapporter med operativa analyser och tekniska analysrapporter.

- *Avveckling av den gemensamma utredningsgruppen och uppföljning*

Europol ställer även sina resurser till förfogande i samband med avvecklingen av en internationell utredning eller gemensam utredningsgrupp genom att bistå med utvärderingen, utbytet av bästa praxis och utarbetandet av en loggbok över tillvaratagna erfarenheter för framtida ärenden.

Inblandade medlemsstaters verksamheter kan återigen finansieras under loppet av ett operativt möte, särskilt i syfte att stödja nya utredningar som inletts till följd av den gemensamma utredningsgruppen.

3. Olaf

3.1 Uppdrag och mandat

Uppdraget för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) kan delas in i tre delar:

- Byrån skyddar Europeiska unionens finansiella intressen genom att utreda bedrägerier, korruption och annan olaglig verksamhet,
- upptäcker och utreder sådana omständigheter av allvarlig art som har samband med tjänsteutövningen bland ledamöter och anställda vid EU:s institutioner, organ och byråer och som skulle kunna leda till disciplinära åtgärder eller straffrättsliga förfaranden, och
- stöder EU:s institutioner, organ och byråer, och i synnerhet Europeiska kommissionen, i utarbetandet och genomförandet av politik och lagstiftning för bedrägeribekämpning.

Olaf har en budgetmässig och administrativ självständighet som syftar till att göra byrån operativt oberoende.

Olaf tar emot en växande mängd information om möjliga bedrägerier och oegentligheter från en rad olika källor. I de flesta fall kommer denna information från kontroller som utförs av de som ansvarar för förvaltning av EU-medel vid EU:s institutioner, organ och byråer eller i medlemsstaterna.

Anmälningar som inkommer till Olaf genomgår en inledande bedömning för att man ska kunna avgöra om de faller inom Olafs ansvarsområde och uppfyller de kriterier som krävs för att en utredning ska kunna inledas.

Bedrägeriutredningar som inleds av Olaf faller inom en av följande tre kategorier:

Interna utredningar: Interna utredningar är administrativa utredningar inom EU-institutioner och EU-organ som syftar till att upptäcka bedrägerier, korruption och annan olaglig verksamhet som inverkar på Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, inbegripet omständigheter av allvarlig art som har samband med tjänsteutövning.

Externa utredningar: Externa utredningar är administrativa utredningar utanför EU-institutioner och EU-organ som syftar till att upptäcka bedrägerier eller andra oegentligheter som utförs av fysiska eller juridiska personer.

Samordningsärenden: Olaf bidrar till utredningar som genomförs av nationella myndigheter eller andra gemenskapsorgan genom att underlätta insamling och utbyte av information och kontakter.

3.2 Rättslig grund för Olafs deltagande i en gemensam utredningsgrupp

Olafs anställda får i stödande kapacitet delta i gemensamma utredningsgrupper vars verksamhet avser brottsområden som faller under Olafs behörighet. Olafs anställda får, inom de gränser som föreskrivs i lagstiftningen om Olaf²², stödja all verksamhet inom och utbyta information med alla medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen.

Olafs deltagande i en gemensam utredningsgrupp fastställs i ett arrangemang som undertecknas av Olafs generaldirektör och de behöriga myndigheterna i de medlemsstater som deltar i den gemensamma utredningsgruppen. Arrangemanget ska undertecknas som en bilaga till överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp.

Anställda vid Olaf som deltar i en gemensam utredningsgrupp kan bistå medlemmarna i gruppen med insamling av bevis och tillhandahållande av sakkunskap i enlighet med lagstiftningen om Olaf och med beaktande av nationell lagstiftning i den medlemsstat där gruppen är verksam.

Olaf kan tillhandahålla stöd och sakkunskap som av den gemensamma utredningsgruppens ledare fastställts som nödvändiga för att uppnå gruppens mål och syfte. Stödet och sakkunskapen kan, bland annat, inbegripa tillhandahållande av administrativt, dokumentationsmässigt och logistiskt stöd, strategiskt, tekniskt och kriminaltekniskt stöd samt taktiska och operativa sakkunskaper och råd till medlemmarna i den gemensamma utredningsgruppen, om gruppleddaren kräver detta.

Anställda vid Olaf ska inte delta i några tvångsåtgärder. Emellertid kan deltagande anställda vid Olaf under gruppleddarens vägledning närvara under den gemensamma utredningsgruppens operativa verksamhet för att lämna råd och bistånd på plats till de gruppmedlemmar som verkställer tvångsåtgärder, förutsatt att det inte föreligger några rättsliga hinder på nationell nivå i den medlemsstat där gruppen är verksam.

²² I enlighet med vad som fastställs i kommissionens beslut 1999/352/EG, EKSG, Euratom av den 28 april 1999 om inrättande av en europeisk byrå för bedrägeribekämpning (OLAF), senast ändrat genom kommissionens beslut (EU) 2015/512 av den 25 mars 2015 och i enlighet med mandatet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (nedan kallade *lagstiftningen om Olaf*).

Den medlemsstat i vilken utredningsåtgärderna vidtas ska ansvara för att tillhandahålla den tekniska utrustning (kontorslokaler, logi, telekommunikationer, etc.) som behövs för fullgörandet av uppgifterna och ska stå för de kostnader som uppstår. Respektive medlemsstat ska även tillhandahålla kontorsutrustning, kommunikationsutrustning och annan teknisk utrustning som är nödvändig för (krypterat) informationsutbyte. Kostnaderna för detta ska betalas av medlemsstaterna.

Olaf ska täcka de kostnader som uppstår till följd av att Olafs anställda deltar i den gemensamma arbetsgruppen.

3.3 Olafs stöd till gemensamma utredningsgrupper

- *Den operativa fasen*

Olafs anställda får i stödjande kapacitet delta i gemensamma utredningsgrupper inom ramen för en av Olafs administrativa utredningar. Utredningen kan vara antingen intern eller extern.

Interna utredningar

Olaf ska utföra administrativa utredningar inom institutionerna, organen och byråerna i enlighet med de villkor som fastställs i Olafförordningen (EU, Euratom) nr 883/2013 och i beslut som antas av respektive EU-institution, EU-organ eller EU-byrå. Olafs anställda ska äga rätt att inspektera lokaler och ska ha tillgång till all relevant information, inbegripet information i databaser som innehåller av institutionerna, organen eller byråerna. Olaf kan vidare ta kopior av alla relevanta dokument och utföra digital kriminalteknisk analys.

Externa utredningar

I syfte att skydda Europeiska unionens finansiella intressen ska Olaf utöva de befogenheter som tilldelas genom förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 för att utföra kontroller och inspektioner på platsen i medlemsstaterna och, i enlighet med gällande avtal om samarbete och ömsesidigt bistånd samt andra gällande rättsliga instrument, i tredjestater och vid internationella organisationer. De berörda medlemsstaterna ska i enlighet med förordning nr 2185/96 säkerställa att Olafs anställda, på samma villkor och under samma förutsättningar som medlemsstatens behöriga myndigheter och i enlighet med nationell rätt, får tillgång till all information och alla handlingar som rör utredningsföremålet och som krävs för att kontrollen och inspektionerna på plats ska kunna utföras effektivt och på ett verkningsfullt sätt. Olafs anställda får genomföra utredningsuppdrag i tredjestater om bevis som krävs för att fastställa förekomsten av bedrägeri, korrupcion eller annan illegal verksamhet inte finns tillgängliga i medlemsstaterna. Uppdrag i en tredjestat bör genomföras med godkännande och samarbete från de behöriga myndigheterna i den berörda tredjestaten och kan avse bedrägeri, korrupcion eller annan olaglig verksamhet inom följande områden:

Tull.

Traditionella egna medel.

Användning av EU:s medel.

Användning av EU:s medel genom internationella organisationer eller finansiella institutioner, eller medel som förvaltas av en EU-institution, ett EU-organ eller en EU-byrå.

I sin roll som samordnare i kampen mot korruption på EU-nivå har Olaf ett nära samarbete med sina motparter, inbegripet polis, tull och rättsliga myndigheter, både inom och utanför Europeiska unionen, i syfte att säkerställa ett skyndsamt utbyte av information och snabba uppföljningsåtgärder genom ett nätverk av sambandscentraler för bedrägeribekämpning.

Dessutom kan Olaf tillhandahålla sakkunskap om det område som utredningen gäller och om de lagar och förordningar som är tillämpliga i medlemsstaterna.

- *Avveckling av den gemensamma utredningsgruppen och uppföljning*

Efter det att all utredningsverksamhet har slutförts ska en slutlig rapport utarbetas, vilken bör inbegripa alla resultat och slutsatser som fastställts under utrednings- och samordningsärendets gång. Den slutliga rapporten ska även ange de åtgärder som vidtagits för att säkerställa efterlevnaden av förfarandegarantier (inbegripet uppgiftsskydd) och berörda personers rättigheter och ska innehålla detaljer om eventuella kommentarer som lämnats av den berörda personen med avseende på de fakta som rör denne.

Rapporten ska åtföljas av rekommendationer från generaldirektören om huruvida åtgärder bör vidtas. Dessa rekommendationer ska när så är lämpligt ange disciplinära, administrativa, ekonomiska och/eller rättsliga åtgärder som ska vidtas av relevanta EU-institutioner, EU-organ eller EU-byråer och av de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna, och ska ange de uppskattade belopp som ska återkrävas, samt den preliminära juridiska innebörden av de omständigheter som konstaterats.

Olafs utredare ska vid utarbetandet av sådana rapporter och rekommendationer ta i beaktande nationell lagstiftning i den berörda medlemsstaten. Rapporter som har upprättats på detta sätt ska utgöra tillåten bevisning i administrativa eller rättsliga förfaranden i den medlemsstat där det visar sig nödvändigt att använda dem, på samma sätt och på samma villkor som administrativa rapporter som upprättas av nationella administrativa inspektörer. De ska bedömas enligt samma regler som de som gäller för administrativa rapporter som upprättas av nationella administrativa inspektörer och ha samma bevisvärde som dessa rapporter.

Bilaga III - Modellavtal om inrättande av en gemensam utredningsgrupp ([EUT C 18, 19.1.2017, s. 1](#))

Med stöd av

[Här anges tillämpliga rättsliga grunder som kan hämtas från – men inte begränsas till – nedan förtecknade instrument:

- *Artikel 13 i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater*¹.
- *Rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om gemensamma utredningsgrupper*².
- *Artikel 1 i avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om tillämpningen av vissa bestämmelser i konventionen av den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater och 2001 års protokoll till denna av den 29 december 2003*³.
- *Artikel 5 i avtalet om ömsesidig rättslig hjälp mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater*⁴.
- *Artikel 20 i det andra tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål av den 20 april 1959*⁵.
- *Artikel 9.1 c i Förenta nationernas konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (1988)*⁶.
- *Artikel 19 i Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (2000)*⁷.
- *Artikel 49 i Förenta nationernas konvention mot korruption (2003)*⁸.
- *Artikel 27 i polissamarbetskonventionen för Sydösteuropa (2006)*⁹.

¹ EGT C 197, 12.7.2000, s. 3.

² EUT L 162, 20.6.2002, s. 1.

³ EUT L 26, 29.1.2004, s. 3.

⁴ EUT L 181, 19.7.2003, s. 34.

⁵ ETS nr 182.

⁶ Förenta nationernas fördragssamling, volym 1582, s. 95.

⁷ Förenta nationernas fördragssamling, volym 2225, s. 209 Dok. A/RES/55/25.

⁸ Förenta nationernas fördragssamling, volym 2349, s. 41. Dok. A/58/422.

⁹ Registrerad hos Förenta nationernas sekretariat, Albanien, den 3 juni 2009, nr 46240.

1. Parter i överenskommelsen

Följande parter har slutit en överenskommelse om att inrätta en gemensam utredningsgrupp (nedan kallad *utredningsgrupp*):

1.[Ange namn på första behöriga myndighet/organ i en stat som är part i överenskommelsen]

och

2.[Ange namn på andra behöriga myndighet/organ i en stat som är part i överenskommelsen]

Parterna i denna överenskommelse kan i samförstånd besluta att inbjuda andra staters myndigheter eller organ att bli parter i denna överenskommelse.

2. Syftet med utredningsgruppen

Denna överenskommelse ska omfatta inrättandet av en utredningsgrupp med följande syfte:

[Ge en beskrivning av utredningsgruppens särskilda syfte.

Beskrivningen bör innefatta omständigheterna kring de(t) brott som utreds i de inblandade staterna (datum, plats och art) och, i förekommande fall, hänvisningar till pågående inhemska förfaranden. Hänvisningar till ärenderelaterade personuppgifter ska begränsas till ett minimum.

Detta avsnitt bör också innehålla en kort beskrivning av utredningsgruppens mål (inbegripet t.ex. insamling av bevis, samordnat gripande av misstänkta, frysning av tillgångar ...). I detta sammanhang bör parterna överväga om inledande och slutförande av en finansiell utredning bör tas med som ett av målen för utredningsgruppen¹⁰.

¹⁰ Härvid bör parterna hänvisa till rådets slutsatser och handlingsplan om det fortsatta arbetet med finansiella utredningar (rådsdokument 10125/16 + COR 1).

3. Period som omfattas av denna överenskommelse

Parterna har enats om att utredningsgruppen ska vara verksam **[ange specifik varaktighet]** från och med ikraftträdandet av denna överenskommelse.

Denna överenskommelse träder i kraft när sista part i utredningsgruppen undertecknat den. Perioden kan förlängas efter ömsesidig överenskommelse.

4. Stater i vilka utredningsgruppen kommer att vara verksam

Utredningsgruppen kommer att vara verksam i överenskommelsens parter stater.

Gruppen ska utöva sin verksamhet i enlighet med lagstiftningen i de stater där den är verksam vid en viss tidpunkt.

5. Utredningsgruppens ledare

Gruppens ledare ska vara företrädare för behöriga myndigheter som deltar i brottsutredningar från de stater där gruppen är verksam vid en viss tidpunkt, och deltagarna i utredningsgruppen ska utföra sina uppgifter under deras ledning.

Parterna har utsett följande personer till ledare för utredningsgruppen:

Namn	Befattning/tjänsteställning	Myndighet/organ	Stat

Om någon av ovannämnda personer är förhindrad att utföra sina uppgifter ska en ersättare utses utan dröjsmål. Samtliga berörda parter ska få ett skriftligt meddelande om sådan ersättare och meddelandet ska bifogas denna överenskommelse.

6. Utredningsgruppens medlemmar

Utöver de personer som avses i punkt 5 ska parterna tillhandahålla en förteckning över medlemmar i utredningsgruppen i en särskild bilaga till denna överenskommelse¹¹.

Om någon av medlemmarna i utredningsgruppen är förhindrad att utföra sina uppgifter ska en ersättare utses utan dröjsmål genom skriftligt meddelande som skickas av behörig ledare för utredningsgruppen.

7. Deltagare i den utredningsgruppen

Parterna i utredningsgruppen har enats om att involvera **[Ange här t.ex. Eurojust, Europol, Olaf...]** som deltagare i utredningsgruppen. Särskilda arrangemang som hör samman med **[Ange namn]** deltagande ska behandlas i relevant tillägg till denna överenskommelse.

¹¹ Vid behov kan utredningsgruppen inbegripa nationella experter på återvinning av tillgångar.

8. Insamling av information och bevis

Ledarna för utredningsgruppen kan komma överens om särskilda förfaranden som ska följas för utredningsgruppens insamling av information och bevis i de stater där den är verksam.

Parterna anförtror ledarna för utredningsgruppen uppgiften att ge råd om bevisinhämtning.

9. Tillgång till information och bevis

Ledarna för utredningsgruppen ska ange de förfaranden och processer som ska följas för utbyte emellan av information och bevis som utredningsgruppen inhämtat i respektive medlemsstat.

[Dessutom kan parterna komma överens om en klausul med mer specifika regler om åtkomst till och hantering och användning av information och bevis. En sådan klausul kan särskilt bedömas som lämplig i de fall där utredningsgruppen varken har sin grund i EU-konventionen eller rambeslutet (som redan innehåller särskilda föreskrifter i detta avseende – se artikel 13.10 i konventionen).]

10. Utbyte av information och bevis som inhämtats före utredningsgruppen

Information eller bevisning som redan var tillgänglig vid tidpunkten för ikraftträdandet av denna överenskommelse och som hör samman med den utredning som beskrivs i överenskommelsen får delas mellan parterna inom ramen för denna överenskommelse.

11. Information och bevis som inhämtats från stater som inte deltar i utredningsgruppen

Om behov skulle uppstå att sända en framställning om ömsesidig rättslig hjälp till en stat som inte deltar i utredningsgruppen ska den ansökande staten överväga att begära tillstånd av den anmodade staten att dela den information eller de bevis som erhållits till följd av verkställandet av framställningen med den/de andra parterna i utredningsgruppen.

12. Särskilda arrangemang som rör utstationerade medlemmar

[När det anses lämpligt kan parterna, i denna klausul, komma överens om de särskilda villkor som ska gälla för att utstationerade medlemmar ska få

- *genomföra utredningar – i synnerhet tvångsåtgärder - i den stat där verksamheten äger rum (om så bedöms lämpligt kan inhemsk lagstiftning citeras här, alternativt bifogas till denna överenskommelse),*
- *begära att åtgärder ska vidtas i utstationeringsstaten,*
- *dela information som gruppen samlat in,*
- *bära/använda vapen].*

13. Ändringar av överenskommelsen

Denna överenskommelse får ändras i samförstånd mellan parterna. Om inte annat anges i denna överenskommelse kan ändringar göras i skriftlig form på valfritt sätt i enlighet med vad parterna enats om¹².

14. Samråd och samordning

Parterna ska se till att samråda med varandra närhelst det är nödvändigt för att samordna gruppens verksamhet, inbegripet men inte begränsat till vad beträffar

- översynen av de framsteg som uppnåtts och gruppens prestation,
- tidpunkten och metoden för utredarnas ingripande,
- bästa sätt att genomföra eventuella rättsliga förfaranden, överväganden om vilken domstol som är lämplig för rättegång samt förverkande.

15. Mediekommunikation

Parterna ska enas om tidpunkten för och innehållet i mediekommunikation om sådan planeras och deltagarna ska följa detta.

16. Utvärdering

Parterna kan överväga att utvärdera utredningsgruppens prestation, tillämpad bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter. Ett särskilt möte kan anordnas för att genomföra utvärderingen.

[I detta sammanhang kan parterna hänvisa till utredningsgruppens särskilda [utvärderingsformulär](#) som tagits fram av EU:s nätverk för experter på gemensamma utredningsgrupper. EU-finansiering kan sökas till stöd för utvärderingsmötet.]

17. Särskilda arrangemang

[Ange, i förekommande fall. Följande underrubriker är avsedda att framhäva möjliga områden som kan få en särskild beskrivning.]

17.1 Regler för utlämnande

[Parterna kan här tänkas vilja klargöra tillämpliga nationella regler om kommunikation till svarandesidan och/eller bifoga en kopia eller en sammanfattning av dessa.]

¹² Exempel på ordalydelse återfinns i tillägg 2 och 3.

17.2 Förvaltning av tillgångar/arrangemang för återvinning av tillgångar

17.3 Ansvar

[Parterna kan tänkas vilja reglera denna aspekt, i synnerhet i de fall där utredningsgruppen varken har sin grund i EU-konventionen eller rambeslutet (som redan innehåller särskilda föreskrifter i detta avseende - se artiklarna 15 och 16 i konventionen).]

18. Organisation

[Ange, i förekommande fall. Följande underrubriker är avsedda att framhäva möjliga områden som kan få en särskild beskrivning.]

18.1 Resurser (kontorslokaler, fordon, övrig teknisk utrustning)

18.2 Kostnader/utgifter/försäkring

18.3 Ekonomiskt stöd till utredningsgrupper

[I denna klausul kan parterna komma överens om särskilda arrangemang för roller och ansvarsområden inom gruppen när det gäller inlämning av ansökningar om EU-finansiering.]

18.4 Kommunikationsspråk

Utfärdad i [plats för undertecknande], [datum]

[Alla parterers underskrifter]

Tillägg 1

TILL MODELLEN FÖR ÖVERENSKOMMELSE OM INRÄTTANDE AV EN GEMENSAM UTREDNINGSGRUPP

Deltagare i en gemensam utredningsgrupp

Arrangemang med Europol/Eurojust/kommissionen (Olaf), organ som är behöriga enligt bestämmelser som antagits inom ramen för fördragen, andra internationella organ.

1. Deltagare i den utredningsgruppen

Följande personer ska delta i utredningsgruppen:

Namn	Befattning/tjänsteställning	Organisation

[Ange namn på medlemsstaten] har beslutat att dess nationella medlem i Eurojust ska delta i utredningsgruppen på Eurojusts vägnar/som en behörig nationell myndighet¹.

Om någon av ovannämnda personer är förhindrad att utföra sina uppgifter ska en ersättare utses. Samtliga berörda parter ska få ett skriftligt meddelande om sådan ersättare och meddelandet ska bifogas denna överenskommelse.

2. Särskilda arrangemang

Ovannämnda personer kommer att delta på följande villkor och enbart i följande syften:

2.1. *Den första deltagaren i överenskommelsen*

- 2.1.1 Syftet med deltagandet
- 2.1.2 Tilldelade rättigheter (i förekommande fall)
- 2.1.3 Bestämmelser om kostnader
- 2.1.4 Syfte och tillämpningsområde för deltagande

2.2. *Den andra deltagaren i överenskommelsen (i förekommande fall)*

- 2.2.1. ...

¹ Stryk det som inte är tillämpligt.

3. Villkoren för Europolpersonals deltagande

- 3.1. Europolpersonal som deltar i utredningsgruppen ska bistå gruppens alla medlemmar och till den gemensamma utredningen tillhandahålla Europols samtliga stödtjänster så som föreskrivs i och i överensstämmelse med Europolförordningen. De får inte vidta några tvångsåtgärder. Emellertid kan deltagande Europolpersonal, på uppmaning och under gruppledarens eller gruppledarnas vägledning, närvara under utredningsgruppens operativa verksamhet för att lämna råd och bistånd på plats till de gruppmedlemmar som verkställer tvångsåtgärder, förutsatt att det inte föreligger några rättsliga hinder på nationell nivå där gruppen är verksam.
- 3.2. Artikel 11 a i protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska inte gälla Europolpersonal under den tid de deltar i utredningsgruppen². Under utredningsgruppens verksamhet ska Europolpersonal när det gäller förbrytelser som begås emot dem eller av dem underställas nationell lag i den medlemsstat där verksamheten äger rum som är tillämplig på personer med motsvarande funktioner.
- 3.3. Europolpersonal kan direkt sätta sig i förbindelse med medlemmarna i utredningsgruppen och tillhandahålla all nödvändig information till alla medlemmar i utredningsgruppen i enlighet med Europolförordningen.

² Protokoll om Europeiska unionens immunitet och privilegier (konsoliderad version), ([EUT C 326, 26.10.2012, s. 266](#)).

Tillägg II

TILL MODELLEN FÖR ÖVERENSKOMMELSE OM INRÄTTANDE AV EN GEMENSAM UTREDNINGSGRUPP

Överenskommelse om förlängning av en gemensam utredningsgrupp

Parterna har enats om att förlänga den gemensamma utredningsgrupp (nedan kallad *utredningsgrupp*) som inrättats genom överenskommelsen av den **[ange datum]**, utfärdad i **[ange plats för undertecknandet]**, varav en kopia bifogas.

Parterna anser att utredningsgruppen bör förlängas utöver den period för vilken den inrättades **[ange periodens slutdatum]**, då dess syfte enligt artikel **[ange artikel om utredningsgruppens syfte]** ännu inte har nåtts.

Alla parter har noggrant övervägt de omständigheter som kräver att utredningsgruppen förlängs. Förlängningen av utredningsgruppen anses väsentlig för att nå det syfte för vilket utredningsgruppen inrättades.

Utredningsgruppen ska därför vara verksam under en ytterligare period **[ange specifik varaktighet]** från och med ikraftträdandet av denna överenskommelse. Parterna kan efter ömsesidig överenskommelse förlänga ovanstående period ytterligare.

Datum/underskrift

Tillägg III

TILL MODELLEN FÖR ÖVERENSKOMMELSE OM INRÄTTANDE AV EN GEMENSAM UTREDNINGSGRUPP

Parterna har enats om att ändra den skriftliga överenskommelsen om inrättande av en gemensam utredningsgrupp (nedan kallad *utredningsgrupp*) av den [*ange datum*], utfärdad i [*ange plats*], varav en kopia bifogas.

Undertecknarna har enats om att följande artiklar ska ändras enligt följande:

1. (Ändring ...)

2. (Ändring ...)

Alla parter har noggrant övervägt de omständigheter som kräver att överenskommelsen om utredningsgruppen ändras. Ändringen/ändringarna av överenskommelsen om utredningsgruppen bedöms som väsentlig(a) för att nå det syfte för vilket utredningsgruppen inrättades.

Datum/underskrift

Bilaga IV - Checklista för planeringen och samordningen av operativa verksamheter

1. Allmänna frågor

Parter i en gemensam utredningsgrupp kan, om så inte redan skett inom ramen för överenskommelsen om inrättande av gruppen och i syfte att göra det möjligt för gruppen att arbeta mer effektivt, enas om praktiska arrangemang rörande bland annat följande frågor:

Mål för utredningen (på såväl kort som medellång sikt).

Utbyte av information och bevis: kanaler och frekvens för kommunikation, dvs. användning av Siena, som finns tillgänglig via Europol som en säker metod för kommunikation av personlig eller känslig information, eller säker e-post som kan skickas med hjälp av Europols utrustning.

Samordning av utredningsåtgärder: frekvens och metod för genomförande av operativa informationsmöten (direktkontakt eller via videolänk).

Avdelade medlemmars roll: tidsram och varaktighet för utstationeringen. Möjliga uppdrag i staten där verksamheten äger rum.

Administration och logistik: arbetspråk, utrustning (kontorslokaler, fordon, it-utrustning, övrig utrustning), resurser, personal.

Krav på öppenhet och tillåtlighet: klagörande av respektive inhemska regler och fastställande av särskilda krav som kan vara av relevans för den gemensamma utredningsgruppens verksamhet.

Finansiellt stöd: roller och ansvarsområden vad gäller inlämnandet av finansieringsansökningar och ersättningsanspråk.

Åtalsstrategier: arrangemang rörande jurisdiktion, inbegripet möjliga överföringar av förfaranden.

2. Brottsspecifika frågor

Parter i en gemensam utredningsgrupp kan även överväga att använda sig av de kompletterande arrangemangen för följande brott:

Människohandel: särskilda arrangemang till stöd för brottsoffer.

Olaglig narkotikahandel: hantering av prover och ytterligare kriminalteknisk undersökning av dessa, inbegripet täckande av kostnader.

Förfalskning av euron: samarbete med Europeiska centralbanken och/eller nationella banker samt med Europols grupp för penningförfalskning.

Penningtvätt och återvinning av tillgångar: samordning av samarbete med tredjestater, särskilda arrangemang för att hantera den finansiella dimensionen av utredningar, arrangemang för spårning, frysning, förverkande, förvaltning och delande av tillgångar mellan parter i en gemensam utredningsgrupp (och, i förekommande fall, med stater som inte är inblandade i gruppen), inbegripet behovet av brådskande åtgärder för att förhindra skingrande av tillgångar och användning av befintliga nätverk (såsom Carin och andra regionala nätverk för återvinning av tillgångar).

Förfalskning: villkor för inblandning av privata parter, inledning och samordning av finansiella utredningar.

Egendomsbrott: förvaring av beslagtagna föremål, inbegripet delande av förvaringskostnader.

It-brottslighet: villkor för inblandning av privata parter, inblandning av stater utanför EU.

Om klargörande av specifika aspekter av olika typer av brott krävs kan man kontakta Europols experter och analytiker samt Eurojusts nationella enheter och lösningar kan hittas i samband med operativa möten/samordningsmöten (se bilaga II ovan).